

**Izveštaj o radu Građanskih inicijativa
za 2018. Godinu**

Građanske inicijative sprovode svoje aktivnosti kroz dva osnovna programa: program jačanja kapaciteta civilnog društva i program javnih politika.

Kroz program jačanja kapaciteta radimo na jačanju internih i eksternih kapaciteta OCD i neformalnih grupa, na nacionalnom i lokalnom nivou. U okviru ovog programa takođe radimo i na jačanju individualnih kapaciteta kroz direktan rad s pojedincima putem prilagođenih obuka i seminara kao i pružanjem individualne podrške za lični razvoj, savladavanje i primenjivanje novih veština.

Aktivnosti programa za javne politike usredsređene su na umrežavanje civilnog sektora u cilju izgradnje strategije i efikasnog pristupa većem uticaju na procese odlučivanja, kao i unapređenje javnih politika kroz monitoring aktivnosti države u cilju izgradnje podsticajnog okruženja za rad civilnog društva, zasnovanog na poštovanju vladavine prava, efikasnosti i odgovornosti javne administracije, i implementacije dokumenata i preporuka međunarodnih institucija.

1. Program jačanja kapaciteta civilnog društva

1.1. Povećani kapaciteti OCD i njihov uticaj na donosiocje odluka

- U cilju jačanja kapaciteta civilnog društva održano je 9 Otvorenih vrata na teme koje su bile od značaja za udruženja, poput: Vođenje projekata, Registrovanje privredne delatnosti (dva puta), Vrste radnog angažovanja, Pador (dva puta), Organizacija događaja, Vođenje budžeta, Finansijski menadžment.
- Razvijen je i lansiran novi sajt Resurs centra na adresi rc.gradjanske.org. Sajt Resurs centra je mesto na kom se mogu pronaći sve informacije koje su neophodne za dobro funkcionisanje i rad neformalnih grupa, udruženja građana i ostalih zainteresovanih aktera, kao i usluge i programi za izgradnju kapaciteta i javno zastupanje u Srbiji.
- Pruženo je preko 30 usluga tehničke pomoći organizacijama civilnog društva.
- Predstavnice GI (Bojana Selaković i Jelena Stević) održale su trening za lokalne organizacije-grantije EHO-a o finansijskom upravljanju organizacijama i uticaju OCD na budžete lokalnih samouprava.
- Izvršna direktorka Građanskih inicijativa, Maja Stojanović, je držala 2 radionice na International Fundraising Congress-u u Amsterdamu. Kongres se održava jednom godišnje, a učesnici su osobe koje se bave fundraising-om iz čitavog sveta, iz međunarodnih i lokalnih organizacija.
- Nastavljen je rad i pružanje podrške neformalnim inicijativama građana. U Kući ljudskih prava organizovali smo tribinu pod nazivom „Do posednje kapi” u cilju podrške organizovanim građanskim grupama koje se na različite načine bore za pristup vodi i vodnim resursima u Srbiji i njihovog boljeg međusobnog povezivanja. Na tribini su govorili predstavnici udruženja Čuvari izvora i neformalnih građanskih grupa Savski nasip i Odbranimo reke Stare planine. Takođe smo bili i koorganizator konferencije za medije neformalne grupe građana Odbranimo reke Stare planine 22. novembra u Kući ljudskih prava a povodom brojnih incidenata i problema koji prate sistemsku izgradnju malih hidrocentrala na Staroj planini. Konferenciji je prisustvovalo oko 100 građana i predstavnika medija.
- U okviru regionalnog projekta „Smart Start” radili smo sa udruženjima i socijalnim preduzećima koja su dobila male grantove u cilju razvijanja biznis plana i diverzifikovanja njihovih izvora finansiranja. Održana su 3 trodnevna treninga: #SmartPreduzetnik/ca, Pitajte knjigovođu i trening podizanja vidljivosti organizacija. Takođe su realizovane 4 monitoring posete grantijima koji su imali kontinuiranu podršku u razvijanju svojih biznis planova.
- Međunarodna mreža CIVICUS izabrao je Građanske inicijative za organizatora i domaćina Međunarodne nedelje civilnog društva (ICSW) 2019. godine u Beogradu. ICSW će okupiti preko 700

lidera civilnog društva, aktivista i građana iz različitih sektora i delova sveta u Beogradu, kako bi zajedno radili na nalaženju odgovora za trenutne svetske izazove u oblasti ljudskih prava, demokratije i međunarodnog razvoja. Po prvi put u skoro četvrt veka, ovaj događaj će se održati na Balkanu, regionu koji pruža pogodno mesto za istraživanje potrebe za zajedništvom i snagom zajedničkog delovanja. Na ICSW 2019 održaće se najmanje 30 sesija i događaja koji se bave nizom kritičnih pitanja poput hitne podrške udruženjima građana koja rade pod pretnjama i pritiscima, sužavanja medijskih sloboda do veće odgovornosti građanskog društva.

- Resurs centar je nastavio sa radom i u okviru novog projekta podržanog od strane EU. Projekat je započeo krajem 2018. godine. Kako bi bolje odgovorio na potrebe civilnog društva iz cele Srbije, Resurs centar je postao decentralizovan, pa pored Nacionalnog Resurs centra (Građanske inicijative), počeli su sa radom i Lokalni Resurs centri (BUM Bečej, Forca Požega i Narodni parlament Leskovac).

1.2. Povećani individualni kapaciteta pojedinaca (mladi, nastavnici građanskog vaspitanja)

- Organizovan regionalni strateški sastanak (Bugarska, Rumunija, BiH, Srbija) na temu daljeg rada i sadržaja u okviru YouthBuild programa za mlade.
- U okviru projekta „Isključi predrasude“ nastavnici građanskog vaspitanja obučeni za sprovođenje DID (Deliberating on Democracy) metodologije. Nakon toga održane su radionice za 120 učenika iz 5 niških srednjih škola. Učenici su organizovali 12 lokalnih akcija sa ciljem edukovanja svojih vršnjaka o posledicama govora mržnje. Projekat je završen konferencijom na kojoj su predstavljeni rezultati učeničkih akcija u Nišu. Takođe je uspostavljena saradnja sa organizacijama iz regiona (Hrvatska i BiH) koje se bave jačanjem kapaciteta nastavnika i nastavnica građanskog vaspitanja.
- Objavljena analiza novih modula za prvi razred gimnazije za građansko vaspitanje.
- Izrađena desk analiza o efektima nastave građanskog vaspitanja na stavove mladih o ljudskim pravima i srodnim temama.
- Zajedno sa Krovnom organizacijom mladih Srbije dodeljena je tradicionalna MladGrad nagrada na Dan mladih u Beogradu.

1.3. Povećani kapaciteti institucija u oblastima koje se tiču civilnog društva

- Nastavljena saradnja sa Kancelarijom za saradnju sa civilnim društvom i pružanje podrške.
- U okviru inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu nastavljen je rad sa Ministarstvom za državnu upravu i lokalnu samoupravu. U okviru projekta podržanog od strane Svetske banke učestvovali smo u procesu participativnog kreiranja novog Akcionog Plana Partnerstva za otvorenu upravu u Srbiji.
- Održano je ukupno 5 konsultativnih sastanaka u procesu izrade 3. Akcionog plana Partnerstva za otvorenu upravu: u Šapcu, Nišu, Beogradu, Novom Sadu i Kragujevcu. AP usvojen. Projekat koji GI realizuju uz podršku Svetske banke dao je značajan doprinos participativnosti procesa i uključivanju predloga civilnog društva u Nacrt AP. Učešće na Petom globalnom samitu OGP u Tibilisiju, Gruzija kao deo inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu.

2. Program javnih politika

2.1. Unapređenje i implementacija zakonodavnog okvira u oblasti slobode udruživanja

- Učestvovanje u inicijativi povodom objavljenog teksta amandmana na Ustav. Traženo da se povuku amandmani i uključi stručna javnost u izradu novih.
- Redovan rad na prikupljanju informacija o okruženju u kome radi civilno društvo za Matricu za praćenje podsticajnog okruženja za rad civilnog društva.
- Angažman u konsultativnom procesu i uključivanje organizacija u donošenje Uredbe o finansiranju programa i projekata udruženja. Uredba doneta u martu.
- Održano pet okruglih stolova u okviru projekta “Porez na imovinu iz ugla građana”- Užice, Paraćin, Sremska Mitrovica, Niš i Kragujevac. Učesnici: građani i predstavnici lokalnih samouprava.
- Pokrenuta inicijativa povodom izmena i dopuna Zakona o socijalnoj zaštiti zajedno sa drugim organizacijama civilnog društva. Poslati komentari Ministarstvu za rad, boračka i socijalna pitanja. GI su u ovom procesu sistemski podržale Koaliciju za socijalno preduzetništvo i kreirale web platformu pute koje je više stotina OCD i građana poslalo primedbe nadležnom ministarstvu.
- Pokrenuta inicijativa “Odbrani pravo na informacije- Da javno ne bude tajno” zajedno sa drugim organizacijama civilnog društva povodom izmena Zakona o slobodnom pristupu informacija od javnog značaja - još uvek u toku.
- Poslato otvoreno pismo Federiki Mogerini zajedno sa drugim organizacijama OCD iz Srbije i sa Kosova protiv podele Kosova.
- Poslato sapštenje sa drugim organizacijama civilnog društva povodom Nacrta zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.
- Organizovani sastanci sa udruženjima povodom razvoja socijalnog preduzetništva u Srbiji.
- Predstavnici GI prisustvovali Samitu Zapadnog Balkana u Londonu 2018.
- Bojana Selaković, programska direktorka GI je pripremila izveštaj o sužavanju prostora za građansko delovanje u Srbiji za potrebe održavanja sastanka Zajedničkog konsultativnog odbora (JCC) u Beogradu na kome ga je i predstavila. Ceo izveštaj se odnosi na stanje u zemljama EU i Srbiji a autorke su: Marina Škrabalo, Bojana Selaković i Sonja Stojanović Gajić.
- Učešće programske direktorke GI kao govornice na događajima koje je organizovao Centar za evropske politike: završna konferencija regionalnog WEBER projekta i predavljanja nalaza monitoringa reforme javne uprave u Srbiji, kao i predstavljaju rezultata Indeksa održivosti civilnog društva u Srbiji koji je pripremila Nacionalna koalicija za decentralizaciju.
- Učešće na zatvorenom sastanku sa predstavnicima OCD iz zemalja članica Saveta Evrope, organizovanom od strane departmana za OCD Saveta Evrope povodom sužavanja prostora za građansko delovanje i planiranja systemske reakcije na to.
- Izrađena je sveobuhvatna analiza, predstavljena 10.12 u sklopu obeležavanja Međunarodnog dana ljudskih prava pod nazivom „Udruženja građana: prostor za delovanje 2014-2018”.

2.2. Ostvarivanje punog prava na slobodu okupljanja

- Redovan rad na prikupljanju informacija o okruženju u kome radi civilno društvo za Matricu za praćenje podsticajnog okruženja za rad civilnog društva.
- Bojana Selaković, programska direktorka GI je pripremila izveštaj o sužavanju prostora za građansko delovanje u Srbiji za potrebe održavanja sastanka Zajedničkog konsultativnog odbora (JCC) u Beogradu na kome ga je i predstavila. Ceo izveštaj se odnosi na stanje u zemljama EU i Srbiji a autorke su: Marina Škrabalo, Bojana Selaković i Sonja Stojanović Gajić.
- Učešće programske direktorke GI kao govornice na događajima koje je organizovao Centar za evropske politike: završna konferencija regionalnog WEBER projekta i predavljanja nalaza monitoringa reforme javne uprave u Srbiji, kao i predstavljaju rezultata Indeksa održivosti civilnog društva u Srbiji koji je pripremila Nacionalna koalicija za decentralizaciju.

- Učešće na zatvorenom sastanku sa predstavnicima OCD iz zemalja članica Saveta Evrope, organizovanom od strane departmana za OCD Saveta Evrope povodom sužavanja prostora za građansko delovanje i planiranja sistemske reakcije na to.
- Izrađena je sveobuhvatna analiza, predstavljena 10.12 u sklopu obeležavanja Međunarodnog dana ljudskih prava pod nazivom „Udruženja građana: prostor za delovanje 2014-2018”.

2.3. Unapređenje informisanosti građana kroz monitoring rada javnih institucija i zagovaranje za transparentnosti vlasti, medijskih sloboda i slobode izražavanja

- Konferencije Međusektorske grupe za slobodu izražavanja i medija na teme Politika konkurencije i Mehanizmi zaštite novinara. Učesnici: institucije, civilno društvo, mediji.
- Razvoj, postavljanje i prezentacija Matrice za slobodu medija.
- Grupa za slobodu medija organizovala tribinu na temu isključivanja struke I građana iz donošenja odluka u vezi važnih društvenih tema: Ustav, mediji i obrazovanje
- Organizovana online akcija Grupe za slobodu medija povodom Dana ustavnosti.
- Peta plenarna sednica Nacionalnog Konventa o Evropskoj uniji- U okviru nje organizovan Panel o slobodi izražavanja i medija. Učesnici: državni zvaničnici, predstavnici diplomatskog kora, organizacije civilnog društva, novinarska i medijska udruženja.
- Radni sastanak Međusektorske grupe za slobodu izražavanja i medija koji je organizovan zajedno sa RG za Poglavlje 23, inicijativom „Da javno ne bude tajno” i Grupom za slobodu medija. Teme su bile izmena Zakona o slobodnom pristupu informacija od javnog značaja i proces izrade nove medijske strategije. Učesnici: predstavnici državne vlasti, donatorske zajednice, udruženja građana i novinarskih i medijskih udruženja.
- Radni sastanak organizacija civilnog društva koje se bave medijskim slobodama na temu procesa izrade nove medijske strategije. Izdato saopštenje - Uključiti predstavnike OCD u izradu nove medijske strategije
- Učešće na dvodnevnom radnom sastanku na Rtnju u organizaciji Grupe građana za medije sa drugim predstavnicima OCD na temu medijskih sloboda
- Učešće na dvodnevnom sastanku strateškog planiranja u okviru Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji.
- Održana konferencija o medijskim slobodama u Nišu.
- U okviru Grupe za slobodu medija pokrenuta crowdfunding kampanja za prikupljanje sredstava za Kikindske novine. Crowdfunding kampanja “Branim Kikindske – Za narednih 1000 brojeva” koja je lansirana 20. aprila, na platformi Patreon, je nastavljena, sa ciljem da se pomogne rad jednog od najznačajnijih lokalnih medija u Srbiji. 12. oktobra organizovan je događaj u UK Parobrodu, sa idejom da kampanja stigne do što većeg broja ljudi koji žele da daju svoj doprinos za nastavak rada Kikindskih. Događaju su prisustvovali brojni predstavnici organizacija civilnog društva, članovi Grupe za slobodu medija, novinari i drugi zainteresovani pojedinci.
- Redovan rad na prikupljanju informacija za pokrenutu Matricu za slobodu medija.
- U oblasti analitičke podrške pregovaračkom procesu Republike Srbije kontinuirano se radi na praćenju stanja i definisanja preporuka u vezi sa različitim aspektima slobode izražavanja u okviru gore navedenih poglavlja.
- Građanske inicijative su izradile analizu „Sloboda izražavanja i medijske slobode u Srbiji u procesu EU integracija”. Analizirani su stanje i trendovi u poglavljima 5, 8, 10, 23, 28 i 32 koji se odnose na oblast slobode izražavanja. Analiza prati napredak prema definisanim ciljevima on line alata za praćenje slobode izražavanja i medije - Matrice slobode medija. Analiza obuhvata period od usvajanja seta medijskih zakona 2014. godine do sredine septembra 2018. i oslanja se na postojeće izveštaje domaćih i međunarodnih organizacija i institucija, pravne propise i istraživačke tekstove.
- 4. oktobra održan je sastanak organizacija civilnog društva koje se bave temom slobode medija u saradnji sa lokalnim organizacijama, Odborom za ljudska prava Niš i Media i Reform Centrom.

Sastanku je prisustvovalo 10 predstavnika organizacija civilnog društva koje su članice i Grupe za slobodu medija i Međusektorske grupe za slobodu medija i izražavanja. Većina organizacija su članice i grupe Građani za medije. Ideja sastanka je bila razmena informacija, presek trenutnog stanja u oblasti slobode medija, kao i dogovori o narednim koracima i okvirima za saradnju.

- Učešće na konferenciji posvećenoj stanovanju u lokalnoj zajednici u organizaciji Echo Novi Sad u Zrenjaninu. Milica Antić je bila jedna od govornica na temu učešća građana u procesima izrade budžeta lokalnih samouprava.
- Učešće Milice Antić na međunarodnoj konferenciji u organizaciji Civil rights defenders: FOREIGN FUNDING RESTRICTIONS: A New Challenge for European Watchdogs – Sarajevo.
- Bojana Selaković, programska direktorka GI je pripremila izveštaj o sužavanju prostora za građansko delovanje u Srbiji za potrebe održavanja sastanka Zajedničkog konsultativnog odbora (JCC) u Beogradu na kome ga je i predstavila. Ceo izveštaj se odnosi na stanje u zemljama EU i Srbiji a autorke su: Marina Škrabalo, Bojana Selaković i Sonja Stojanović Gajić.
- Učešće programske direktorke GI kao govornice na događajima koje je organizovao Centar za evropske politike: završna konferencija regionalnog WEBER projekta i predstavljanja nalaza monitoringa reforme javne uprave u Srbiji, kao i predstavljaju rezultata Indeksa održivosti civilnog društva u Srbiji koji je pripremila Nacionalna koalicija za decentralizaciju.
- Izrađena je sveobuhvatna analiza, predstavljena 10.12 u sklopu obeležavanja Međunarodnog dana ljudskih prava pod nazivom „Udruženja građana: prostor za delovanje 2014-2018”.
- Dodeljene novinarske nagrade istim povodom, kao i posebno priznanje Rodoljubu Šabiću za doprinos unapređenju ljudskih prava u Srbiji.

2.4. Građansko vaspitanje

- Učešće na međunarodnoj konferenciji NeCE 2018 o globalnom građanskom vaspitanju u Marseju uz predstavljanje GI projekta „Isključi predrasude”.
- Učešće Bojane Selaković, programske direktorke GI na sastanku međunarodne mreže Bridge 47 u Briselu koja se bavi monitoringom građanskog obrazovanja u okviru ciljeva održivog razvoja.
- Učešće Maje Stojanović, izvršne direktorke GI u javnoj raspravi o izmenama kurikuluma za građansko vaspitanje. Pripremljeni i poslani komentari na kurikulum za 3. i 7. razred osnovne škole.